# DOMSTOLENS DOM
# AF 14. JULI 1972

# J. R. Geigy AG
# mod Kommissionen for De europæiske Fællesskaber

**Sag 52/69**

Processprog: Tysk

*Angående:*

En påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 24. juli 1969, offentliggjort i Journal officiel des Communautés europeennes nr. L 195 af 7. august 1969, s. 11 ff, om en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85 (IV/26 267 — farvestoffer).

*Domskonklusion:*

Sagsøgte frifindes.

*Generaladvokatens forslag til afgørelse:*

(se sag 48/69, s. 151)

## Sammendrag

1. *Fællesskabsforanstaltning — meddelelse af klagepunkter — bemyndigelse til at underskrive — karakter*
   *(Kommissionens forordning nr. 99/63, artikel 2)*

2. *Konkurrence — overtrædelse af traktatens regler — administrativ procedure — Kommissionens endelige standpunkt — klagepunkter — meddelelse — omstændigheder der skal tages i betragtning*
   *(EØF-traktatens artikel 85)*

3. *Konkurrence — overtrædelse af traktatens regler — administrativ procedure — klagepunkter — underretning af de berørte — formål*
   *(Kommissionens forordning nr. 99/63, artikel 2, stk. 1)*

4. *Konkurrence — overtrædelse af traktatens regler — administrativ procedure — klagepunkter — underretning af de berørte foretaget i en tredjestat — nærmere herom*
   *(Rådets forordning nr. 17/62, artikel 19; Kommissionens forordning nr. 99/63, artikel 2, stk. 1)*

5. *Konkurrence — overtrædelse af traktatens regler — administrativ procedure — nye undersøgelser — fremsættelse af yderligere klagepunkter — underretning af de berørte — Kommissionens beføjelser og forpligtelser*
   *(Rådets forordning nr. 17, artikel 19; Kommissionens forordning nr. 99/63, artikel 2, stk. 1)*

6. *Konkurrence — overtrædelse af traktatens regler — administrativ procedure — klagepunkter — underretning af de berørte — fremgangsmåde*
   *(Rådets forordning nr. 17, artikel 19)*

7. *Retsakt fra en fællesskabsinstitution — forkyndelse — ulovligheder — virkninger — forlængelse af søgsmålsfristen*
   *(EØF-traktatens artikel 191, stk. 2)*

8. *Forældelse — frist — forudfastsættelse*

9. *Fællesskabsforvaltning — overtrædelse af europaretlige regler — bøder — forældelse ikke fastsat i reglerne — Kommissionens beføjelser — hindringer som følge af Kommissionens adfærd*

10. *Konkurrence — karteller — forbud — samordnet praksis — begreb — indicier*
    *(EØF-traktatens artikel 85)*

11. *Konkurrence — spil — funktion på prisområdet*

12. *Konkurrence — karteller — samordnet praksis — priser — manipulation — kriterier*
    *(EØF-traktatens artikel 85)*

13. *Konkurrence — overtrædelse af traktatens regler — Kommissionens kompetence — selskaber hjemmehørende i tredjelande — datterselskaber hjemmehørende i Fællesskabet kontrolleret af dem — moderselskabets aktivitet i Fællesskabet via dets datterselskaber — selvstændig juridisk personlighed — ens adfærd på markedet — fællesskabsrettens anvendelighed*
    *(EØF-traktatens artikel 85)*

14. *Retsakt fra en institution — begrundelse — omfang*

1. En bemyndigelse til at underskrive er en foranstaltning vedrørende den interne ordning af fællesskabsforvaltningen i overensstemmelse med artikel 27 i det foreløbige interne regulativ, der er udstedt i medfør af Traktat af 8. april 1965 om oprettelse af et fælles Råd og en fælles Kommission for De europæiske Fællesskaber.

2. Meddelelsen om klagepunkterne udgør den retsakt, hvormed Kommis-

sionen fastlægger sit standpunkt over for de virksomheder, imod hvilke der er indledt procedure til forfølgning af overtrædelser af konkurrencereglerne. Det forhold, at der i meddelelsen om klagepunkterne tages hensyn til omstændigheder, der er opstået efter beslutningen om at indlede proceduren, krænker ikke forsvarets rettigheder, når disse omstændigheder ligger i simpel forlængelse af tidligere handlinger.

3. Den meddelelse om klagepunkterne, som er foreskrevet i artikel 2, stk. 1 i forordning nr. 99/63, har til formål at sætte de berørte i stand til at gøre deres anbringender gældende under den procedure, som Kommissionen har indledt mod dem under udøvelsen af de beføjelser, der er tillagt dem ved artiklerne 3 og 15 i forordning nr. 17/62.

4. Fællesskabet er beføjet til at vedtage de bestemmelser, der er nødvendige for at sikre effektiviteten af foranstaltninger, som er truffet til bekæmpelse af konkurrencestridig adfærd på fællesmarkedet, selv om ophavsmanden til de pågældende handlinger er hjemmehørende i et tredjeland. Under disse betingelser kan en i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen given meddelelse ikke, fordi den skal foretages i en tredjestat, anses for at medføre den senere administrative procedures ugyldighed, når den opfylder sit formål ved at sætte adressaten i stand til faktisk at opnå kendskab til de mod ham rejste klagepunkter.

5. Kommissionen har ret og eventuelt pligt til under den administrative procedure at foranstalte nye undersøgelser, såfremt forløbet af denne procedure viser nødvendigheden af en yderligere prøvelse. Sådanne undersøgelser gør kun en meddelelse til de berørte af en udvidelse af klagepunkterne nødvendig, når resultatet af prøvelsen foranlediger Kommissionen til at foreholde virksomhederne nye belastende omstændigheder eller mærkbart at ændre vurderingen af beviserne for de bestridte overtrædelser.

6. De klagepunkter og belastende omstændigheder, som forholdes den berørte, skal angives klart og omfatte alle oplysninger, der er nødvendige til deres bestemmelse.

7. En ulovlig forkyndelse af en beslutning om bødepålæg behæfter ikke den forkyndte retsakt med en mangel. Den kan under visse omstændigheder hindre, at søgsmålsfristen begynder at løbe. Dette gælder ikke når beslutningens adressat har haft fuldt kendskab til retsaktens indhold.

8. En forældelsesfrist skal for at opfylde sit formål fastsættes forud af lovgiver.

9. Selv om reglerne om Kommissionens beføjelse til at pålægge bøder i tilfælde af overtrædelse af fællesskabsreglerne ikke fastsætter nogen forældelse, hindrer det grundlæggende krav om retssikkerhed, at Kommissionen i det uendelige kan udsætte udøvelsen af sin beføjelse til at pålægge bøder.

10. Den samordnede praksis indeholder ikke som sådan alle de elementer, der hører til en aftale, men kan navnlig følge af en koordinering, som giver sig udslag i deltagernes adfærd. Selv om parallel adfærd ikke i sig selv kan sidestilles med en samordnet praksis, kan den dog udgøre et vigtigt indicium herfor, når den fører til konkurrencevilkår, som ikke svarer til de vilkår, der under hensyn til produkternes art og betydning samt til antallet af virksomheder og nævnte markeds omfang, er

normale på markedet. Dette er navnlig tilfældet, når den paralle adfærd kan gøre det muligt for de pågældende at søge prismæssig balance på et andet niveau end det, som konkurrencen ville have bevirket, og at fastlåse erhvervets positioner til skade for virkeligt frie bevægelser inden for fællesmarkedet og for forbrugernes frie valg af leverandører.

11. Konkurrencen på priserne bevirker, at priserne holdes på det lavest mulige niveau, og at varebevægelserne mellem medlemsstaterne fremmes med henblik på således at tillade den bedst mulige fordeling af den økonomiske aktivitet på grundlag af virksomhedernes produktivitet og tilpasningsevne. En uafhængig og ikke-ensartet adfærd hos virksomhederne i fællesmarkedet begunstiger forfølgelsen af traktatens væsentlige formål, nemlig integrationen mellem de nationale markeder og derved forbrugernes direkte adgang til hele Fællesskabets produktionskilder.

12. Den enkelte producent kan frit ændre sine priser og herved tage hensyn til konkurrenternes aktuelle eller potentielle adfærd, men det strider mod traktatens konkurrenceregler, at en producent samarbejder med sine konkurrenter uanset på hvilken måde — om at fastlægge en koordineret aktion med hensyn til en prisforhøjelse og sikre det heldige udfald heraf ved forudgående fjernelse af enhver usikkerhed om andres adfærd vedrørende de væsentlige led i denne aktion, såsom forhøjelsernes størrelse, genstand, tid og sted.

13. Når et i en tredjestat hjemmehørende selskab gør brug af sin beføjelse til at give sine i Fællesskabet hjemmehørende datterselskaber anvisninger ved at palægge dem at gennemføre en beslutning om prisforhøjelse, hvis ensartede iværksættelse i fælleskab med andre virksomheder udgør en praksis, der er forbudt ved EØF-traktatens artikel 85, stk. 1, må moderselskabet bære ansvaret for datterselskabernes adfærd.

14. Fællesskabsforvaltningen har ikke pligt til i sine beslutninger at anføre samtlige argumenter, som den eventuelt senere vil påberåbe sig til imødegåelse af de anbringender om ulovlighed, som måtte blive fremført mod dens retsakter.